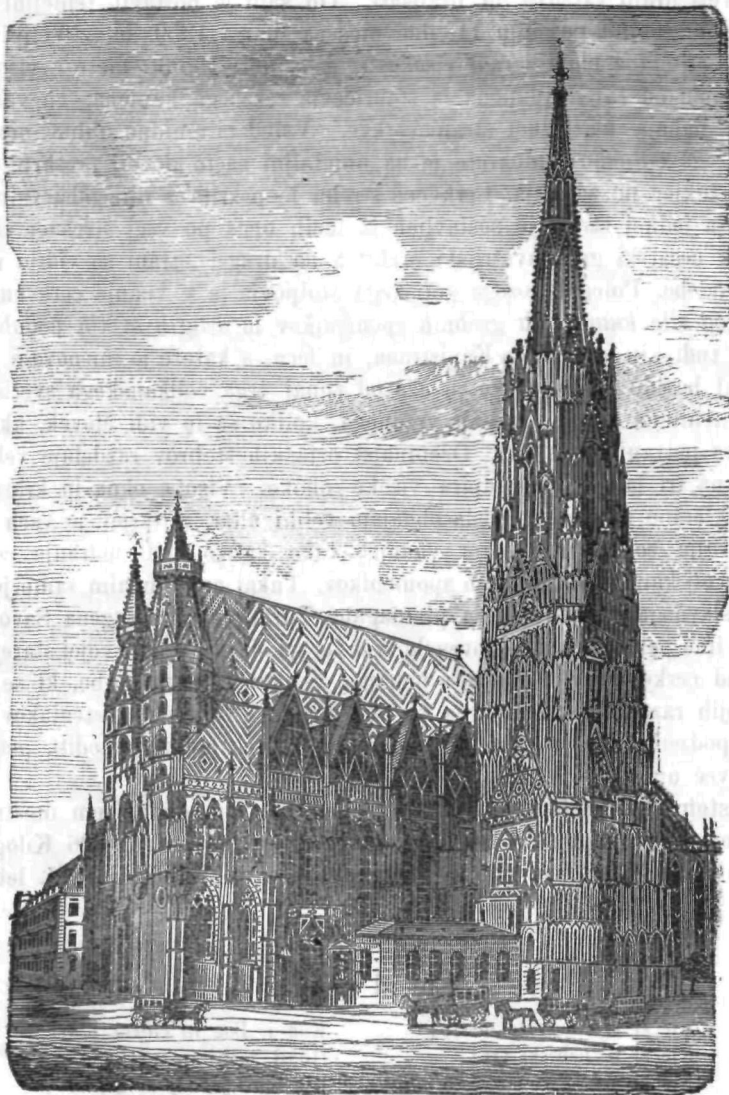

Dunajske slike.

I. Cerkev sv. Štefana.

Kakor vam je znano, Dunaj ali Beč je glavno mesto vsega cesarstva in sedež našega presvitlega cesarja. Mesto leži ob desnem bregu Dunava in pokriva preko štirjaški mirijameter zemlje. Razven mnogih, zelo starih in ime-

nitnih cerkev je najbolj zanimiva in najbolj imenitna staroslavna metropoli-tanska cerkev sv. Štefana, o katerej hočemo danes nekoliko izpregovoriti. Cerkev sv. Štefana stoji v sredi tako imenovanega Štefanskega trga. Užé pred 1144. letom je stala na tem mestu mala katoliška cerkvica. Vojvoda Rudolf IV., nastopivši vlado svojih očetov, namerával je napraviti veličastno poslopje, katero naj bi njegov spomin oznanovalo najpoznejšim njegovim na-

slednikom in začel je zidati častitljivo cerkev sv. Štefana. Soba, v kateri je Rudolf luč svojega življenja zagledal, in v kateri je v svojih otročjih in mladeniških letih prebival, bila je užé v kapelo izpremenjena. Ker se mu je pa kapela za veliko število duhovstva in množico ljudstva, ki se je tu sém k svetemu opraviilu zbiralo, premajhena in pretesna zdela, zato se je namenil novo zidanje prestaviti na mesto stare duhovnijske cerkve sv. Štefana ter ta sveti hram razširiti in ozaljšati. On sam je postavil temeljni kamen temu velikanskemu poslopju 11. dné meseca marca 1359. leta. Veliki zvonik cerkve sv. Štefana sloví zaradi visokosti, ker meri 135·30 metrov visočine in je sestavljen od tal do temena iz stebričevja rezanega kámena. Ta velikanski stolp se nahaja na južnej strani cerkve. Vsled piramidne oblike mu strehe ni treba; za otekanje mokrote je na umeteljni način dovolj preskrbljeno, da mokrota nikjer ne zaostaja. Cerkvena streha je pokrita z mnogobarvnimi opekami. Na jednej strani je sestavljen iz tacihi opek po vsej strešnej visokosti velikansk cesarski grb „avstrijski orel,“ a na drugej strani se vidijo različno pisane podobe. Poleg mnogega gotiškega stolpovja je v nvanje cerkvene stene vzdano od síle kamenenih grobnih spomenikov in drugih svetih podob; med njimi je tudi kip sv. Janeza Kapistrana, in leca, s katere je imenovani svetnik oznanoval besedo božjo. Ako je užé od zunaj tega velikanskega svetišča dovolj znamenitega in občudovanja vrednega, koliko še le vidi človek, ako stopi v njegove notranje prostore. Osemnajst orjaških stebrov razdeluje veličastno svetišče na tri ladije ter podpira visoke obôke. Visoka okna in krasno barvane steklenine starinskega dela obdajajo veliki altar. Altarjev je vseh skupaj 38, a orglje so dvoje. Kakor nvanje, tako kažejo tudi notranje cerkvene stene dovolj kamenénih grobnih spomenikov. Tukaj naj omenim samo jednega, namreč slavnega vojskovodje in premagalca Turkov princa Evgena Savojskega, katerega imé pozna tudi naš slovenski svet ter ga slaví v nekei svojej starej pesni.

Pod cerkevjo sv. Štefana se nahajajo velikanske katakombe, ki se v treh nadstropjih raztezajo daleč okrog na vse strani. Na tisoč kostenjakov napolnuje te podzemeljske prostore, in ako bi jih človek hotel prehoditi, potreboval bi v to več ur.

Z stolpa sv. Štefana je krasen razgled po vsem dunajskem mestu. Največji zyon v zvoniku (354 starih centov ali po novem 19·826 Kilogramov težák) je iz turških topov vlit za vladarstva cesarja Jožefa I. 1711. leta.

Kje si užé ?

Kje si vžé, o svéto mésto !

Kje si tí, nebéski vrt !

Kje si mésto, tí nezvésto,

Ki ljubézni daješ smrt ?

Kód je Bog in človek právi

Hôdil, môlil in učil ?

Kje boril je boj krvavi ?

Kje na križi krí prelil ?

Dvigni k višku se, nižáva !

Da z očmi v daljavo grém ;

Znižaj dôlu se, višáva,

Da Jerúzalem dozrém !